

Cvičení z rodinného práva

Doc. JUDr. Zdeňka Králíčková, Ph.D.

1) Úvod a stanovení podmínek pro zápočet

Program cvičení:

- 1) Úvod a stanovení podmínek pro zápočet
- 2) Neplatné a zdánlivé manželství a manželské právo
- 3) Rozvod manželství a jeho následky
- 4) Rodičovství, rodičovská zodpovědnost a práva dítěte
- 5) Odevzdání a obhájení případové studie
- 6) Instituty náhradní péče o dítě

Nezbytné pomůcky do cvičení:

*ÚZ Rodinné právo,
vytištěné Sylaby – viz IS*

Základní studijní literatura:

Hrušáková, M., Králíčková, Z.: České rodinné právo. 3. vyd., Brno: MU a Doplněk, 2006.

Další informace:

*http://www.is.muni.cz/studijni_materiály_předmětu
MP 509 Z Rodinné právo/organizační pokyny k výuce*

Podmínky pro zápočet:

1. **Aktivní účast na cvičeních dle programu, případně individuální konzultace k danému tématu v konzultačních hodinách ve výukovém období, nikoli pasivní návštěva cvičení jiného vyučujícího.**
2. **Obhájení případové studie dle zadání v 5. cvičení.**

Písemné vyřešení a odevzdání v elektronické podobě do „odevzdávány“ předem, nejpozději však do konce výukového období. Ve zkuškovém období nebude již „odevzdávárna“ sledována!

Zadání a další informace viz

*http://www.is.muni.cz/studijni_materiály_předmětu
MP 509 Z Rodinné právo/organizační pokyny k výuce*

Konzultační hodiny:

středa 11,10 – 12,40

Úkoly:

A.

1. Zamyslete se nad historickým vývojem rodinného práva na našem území. Situaci porovnejte s tradičním zařazováním soukromoprávních institutů do civilních kodexů.
2. Srovnajte české rodinné právo s postavením rodinného práva v zemích se srovnatelnou právní kulturou.
3. Porovnejte systém českého rodinného práva a systematiku zákona o rodině.
4. Definujte české rodinné právo.
5. Vymezte postavení českého rodinného práva v právním řádu České republiky, zejména v právu občanském.
6. Zabývejte se problematikou subsidiární použitelnosti občanského zákoníku.
7. Určete význam rodinného práva pro soukromé a veřejné právo.

B.

8. Mají v českém rodinném právu místo zásady, resp. obecné principy právní?
9. Platí v českém rodinném právu postulát „vše je dovoleno, co není výslovně zakázáno“?
10. Vymezte pojem „dobré mravy“ a posuďte, zda je možné, event. žádoucí posuzovat výkon rodinného práva pohledem tohoto institutu.
11. Posuďte, zda v českém rodinném právu přichází v úvahu *analogie legis* a *analogie iuris*.

C.

12. Existují specifické rodinněprávní úkony?
13. Porovnejte instituty neplatnosti a nicotnosti podle zákona o rodině a občanského zákoníku.
14. Vysvětlete rozdíl mezi domněnkami a fikcemi a uveďte příklady.
15. Vymezte okruh subjektů rodinného práva.
16. Mají subjekty českého rodinného práva rovné postavení?
17. Co je to právní subjektivita?
18. Definujte postavení *nascitura*. Uveďte, zda je jeho život chráněn. Uveďte, zda je subjektem práv.

19. Kdy vzniká způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu?
20. Jaký právní význam má pro dítě dosažení 15, 16, 18 a 26 let?
21. Má zákonného zástupce manželka mladší 18 let? Pokud ano, kdo jím je?
22. Je právní úkon osoby starší 18 let, jedná-li evidentně v duševní poruše, platný?
23. Jaký význam má v rodinném právu smrt fyzické osoby?

D.

24. Je možné za subjekt českého rodinného práva považovat rodinu?
25. Poskytuje právní řád vůbec, event. dostatečnou ochranu soukromí, rodinnému životu (soužití) a rodině?
26. Vymezuje některé ustanovení právního řádu pojem „domácnost“? Pokud ano, které, a které osoby domácnost tvoří?
27. Které osoby jsou „osoby blízké“. Má tento termín právní význam?
28. Jaký je rozdíl v příbuzenství a řadě přímé a v řadě nepřímé? Uveďte konkrétní ustanovení zákona o rodině, které s tímto institutem počítá.
29. Může být zletilé dítě ve vztahu ke svým rodičům současně „osoba blízká“ a „příbuzný“ a může současně tvořit „společnou domácnost“? Jaký konkrétní význam by tyto skutečnosti měly?
30. Uveďte, jaký je rozdíl mezi tzv. plnorodými a neplnorodými sourozenci?

E.

31. Diskriminuje české soukromé právo osoby podle pohlaví?
32. Posuďte postavení rozvedených otců, event. nemanželských otců v právní řádu České republiky.

F.

33. Poskytuje právní řád ochranu tzv. nesezdanému soužití? Pokud ano, uveďte jakou.
34. Zamyslete se nad statusem osob téhož pohlaví v naší společnosti a uveďte, zda jejich postavení vyžaduje toleranci nebo rovné zacházení.

Příklady k řešení

1) Osmiletý Adam Beránek si koupil od svého patnáctiletého kamaráda štěně jezevčíka. Za psa zaplatil částku 300,- Kč ze svých úspor získaných od prarodičů a dovedl ho domů. Matka nezletilého s koupí nesouhlasila. Otec nejdříve také ne, avšak ráno, když měl psa zavést zpět, změnil názor.

Posuďte, zda je kupní smlouva, kterou nezletilí uzavřeli, platná. Pokud dospějete k závěru, že nikoli, co by měly zúčastněné osoby a jejich zákonní zástupci učinit:

- kdyby měl pes zůstat v rodině osmiletého Adama Beránka,
- kdyby měl být vrácen.

2) Babička hodlala darovat své vnučce Aleně Novákové nemovitost, ve které bydlela. Když zjistila, že je její vnučka těhotná, rozhodla se darovat předmětnou nemovitost dítěti, které se mělo narodit. Sepsala tedy darovací smlouvu, ve které označila jako obdarovaného dítě, které se teprve mělo narodit.

Posuďte, zda je tato darovací smlouva platná. Pokud dospějete k závěru, že nikoli, řekněte proč a nastiňte, jak by měla být situace dále řešena, pokud má být obdarovaným novorozenec.

3) V průběhu dědického řízení vyšlo najevo, že zemřelá teta za svého života prodala za symbolickou cenu nemovitost, ve které bydlela, a to cizí osobě, která o ni ve stáří pečovala. Příbuzní měli za to, že zemřelá, ačkoli nikdy nebyla omezena ve způsobilosti k právním úkonům a nikdy nebyla dlouhodobě hospitalizována, léta trpěla duševní poruchou.

Uveďte, zda je možné až po smrti této osoby “zvrátit” účinky kupní smlouvy.